

HANDLINGSBÅREN

Prosjektbeskrivelse

“Handlingsbåren” er et prosjekt som tar sikte på å utforske kunstfilm som medium for å dokumentere og formidle ulike handverkspraksiser. Prosjektet er et samarbeid mellom en fri kulturprodusent og et museum. Vi har tro på at møtet mellom kunstnerens filmpraksis og museets kunnskap i ulike handverkspraksiser vil kunne resultere i nye former for dokumentasjon og formidling. Prosjektet vil styrke filmproduksjonen i regionen, dokumentere og formidle tradisjonell håndverkskunnskap, samt utvikle museets formidlingsmetoder rettet mot et yngre publikum.

Erfaringene fra prosjektet vil bli delt med museumsfeltet blant annet gjennom et sluttseminar om temaet.

Filmskaper Silje Ensby vil i løpet av en 2-årsperiode dokumentere 5 tradisjonshåndverkere ved Hardanger Fartøyvernssenter. De korte dokumentarene vil brukes i formidlingen ved museet, og til videre distribusjon på nett. Fartøyvernssenteret vil bidra med faglig rådgivning underveis og tilrettelegging for dokumentasjon og filming av håndverkerne i deres verksteder.

Tradisjonshåndverk er handlingsbåren kunnskap, og film egner seg spesielt godt til å dokumentere denne typen kunnskap; vi ser kroppens bevegelser under arbeidet, og detaljer underveis i produksjonen som ikke lar seg fange gjennom andre dokumentasjonsformer.

Silje Ensby har etter endt studier ved Kunsthøgskolen i Bergen etablert seg som en formidler av tradisjonell kunnskap, gjennom en serie håndverksportretter. Filmene har blitt vist ved filmfestivaler i Norge og internasjonalt, og er blitt sett av over 100.000 på nett, gjennom sosiale medier, og publiseringer i nettmagasiner som Harvest.as, [Adventure Journal](http://AdventureJournal.com), og Sploid.Gizmodo.com. Hun har også bl.a. på oppdrag fra Norsk Håndverksinstitutt dokumentert Norsk skimakertradisjon. Det er likevel filmene som er laget som uavhengig kulturprodusent som har hatt størst gjennomslagskraft.

Vinteren 2016 dokumenterte Ensby Fartøyvernssenterets repslager Ingunn Undrum, og denne videoen er nå en del av museets publikumsutstilling. (Se lenke-vedlegg.) Dette samarbeidet med Hardanger og Voss Museum søker å styrke denne uavhengige kulturproduksjonen, med museets kompetanse og håndverksressurser som plattform.

Videre om de 5 delprosjektene:

Seppe Lehembre

Skipssmed

Seppe produserer solide smijerns produkter til bruk i de fartøyene som blir restaurerer ved senteret. Det å smi verktøy til båtbyggerne er også en viktig del av hans virke. Mye av kunnskapen som trengs for denne typen produksjon har han i stor grad forsket seg fram til, da dette nærmest var et utdødd fag i Norge. Videoen vil vise prosessen fra metallklump til ferdig smidd produkt. Dette vil gi en forståelse av hva som skal til for å få et sterkt produkt som kan brukes som et konstruksjonselement i et fartøy.

Peter Helland Hansen

Småbåtbygger

Vinteren 2016 går Peter i gang med et kulturhistorisk viktig prosjekt; Bygging av en kirkebåt. Denne kopien av en lokal tiæring, vil bli tatt i bruk av Hardanger folkehøgskole, og være en viktig historiebærer av den lokale maritime kulturen i regionen. Under byggingen av denne type båter er kroppen utgangspunktet for dimensjonene og proporsjonene, noe denne videoen også vil vise. Peter er rik på kunnskap om båtbyggertradisjonen i regionen. Han har intervjuet og skrevet bok om den generasjon båtbyggere som nå er borte. Materialene som trengs for byggingen kan ikke kjøpes på bygger'n - materialkunnskap og henting av trevirke i skogen blir en viktig del av videoen.

Ivar Hoflandsdal

Skipstømmer

Ivar er båtbygger med lang og variert erfaring fra store restaureringsprosjekter. Gjennom å dokumentere arbeidet med den omfattende restaureringspraksisen som finner sted ved Hardanger fartøyvernssenter får vi også et innblikk i tankene rundt restaurering - hva er det vi bevarer? Tingen, historien, kunnskapen? Den brede håndverkskunnskapen og den faglige innsikten som kreves for å jobbe på store restaureringsprosjekter blir sentral i denne videoen.

Nicolaj Jorn

Bestmann på Mathilde

Mathilde er Hardanger fartøyvernssenter sitt flaggskip. Hardangerjakta fra 1884 er rigget med tau i naturfiber. Vedlikehold og bruk av en tradisjonell rigg er bestmann Nicolajs håndverk. Dette tradisjonelle sjømannskapet er et fag som er nesten utdødd, men som er en så viktig del av vår nasjonale og regionale kulturhistorie.

Ingunn Undrum - Lindebast

Repslager

De eldste tauene vi kjenner til i Norge er laget av plantefiber fra Lindetrete. Lindebasten er vekstlagene mellom veden og barken på lindetrete. Vi blir med Ingunn for å felle trær, og skrelle av barken. Basten blir etter en sesong i sjøen bearbeidet til fiber som det kan lages tau av. Denne håndverkspraksisen var vanlig på gårdene i hele Sør-Norge. Prosessen fra hugging av trær til ferdige fiber er lang og omstendelig, og egner seg godt til formidling gjennom video.